

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om anordningars energieffektivitet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att en lag om anordningars energieffektivitet skall stiftas. Lagen skall gälla nya anordningar som släpps ut på marknaden och den skall innehålla bestämmelser om krav på energieffektivitet och energimärkning. Lagen skall innehålla bestämmelser om anordningars överensstämmelse med kraven, om certifiering av denna, om besiktningsorgan och tillsyn. Med stöd av lagen skall handels- och industriministeriet och miljöministeriet kunna meddela närmare bestämmelser per anordningsgrupp med beaktande av Europeiska gemenskapernas rättsakter. Det skall vara anordningsleverantörernas skyldighet att sörja för att anordningarna och de uppgifter

som skall ges i energimärkningen av anordningarna uppfyller de krav som ställts i eller med stöd av lagen. Som tillsynsmyndighet föreslås säkerhetsteknikcentralen. Genom denna lag skall bestämmelserna om energimärkning i konsumentskyddslagen upphävas.

Genom lagen och de bestämmelser som skall ges med stöd av den skall rådets direktiv om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar (även i kombination) för hushållsbruk samt om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle införas.

Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft vid ingången av 1998.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sidan		Sidan
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	4. Beredningen av propositionen	10
INNEHÅLLSFÖRTECKNING ...	2	5. Övriga omständigheter som har inverkat på propositionens innehåll	10
ALLMÄN MOTIVERING	3		
1. Nuläge	3	DETALJMOTIVERING	11
1.1. Lagstiftning och praxis	3	1. Lagförslaget	11
1.2. Den internationella utvecklingen och en översikt av lagstiftningen i utlandet	5	2. Närmare bestämmelser	15
1.3. Bedömning av nuläget	5	3. Ikraftträdande	15
2. Propositionens mål och de viktiga förslagen ...	6		
2.1 Mål och medel	6	LAGTEXT	16
2.2 De viktiga förslagen	7	Lag om anordningars energieffektivitet	16
3. Verkningarna av propositionen	7		
3.1 Ekonomiska och organisatoriska verkningar samt verkningar i fråga om personalen	7		
3.2 Verknningar på miljön	8		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Redan under flera år har främjandet av energisparandet och effektiverandet av energianvändningen haft en viktig ställning i den finska energipolitiken. Sparandet och effektiviteten främjar för sin del miljömålen, den samhällsekonomiska konkurrenskraften, sysselsättningen och säkerheten inom energiförsörjningen. Den totala effektiviteten i den finska energiekonomin och effektiviteten i energiproduktionen är goda. Vid en internationell jämförelse placerar sig Finland i god medelklass i fråga om effektiviteten i energianvändningen.

Statsrådet utfärdade den 21 december 1995 ett principbeslut om att genomföra energibesparing. Inledandet av sparprogrammet har motiverats i synnerhet med miljöaspekter. Via energisparandet kan man påverka bl.a. ökningen av koldioxidutsläppen i stävjande riktning. I statsrådets energipolitiska redogörelse som gavs till riksdagen i juni 1997 skärps sparprogrammet så att målet är att hejda ökningen av energiförbrukningen på 10–15 års sikt. Enligt sparprogrammet tas energieffektivitetsnormer i bruk för hushållsmaskiner och fordon i enlighet med de principer om vilka skall överenskommas i Europeiska unionen (EU).

Inom EU har uppmärksamhet i ökad utsträckning fästs vid medlemsstaternas möjligheter att fortsätta och utöka ansträngningarna för att främja en förnuftigare användning av energin genom att utveckla en enhetlig politik i fråga om energisparandet. Energisparandet stöds i EU med olika forsknings- och demonstrationsprogram och politiska program. EU:s råd ställde den 29 oktober 1990 som mål att fram till år 2000 stabilisera gemenskapens koldioxidutsläpp på den nivå de hade år 1990. År 1991 godkände EU energisparprogrammet SAVE (Specific Actions for Vigorous Energy Efficiency) med hjälp av vilket det planerades att en del av målen att minska koldioxiden skulle upp-

nås. SAVE-programmet är ett åtgärdsprogram av kommissionen, som innehåller åtgärder av många slag och på många nivåer för att uppnå målet. Av normåtgärderna har energimärkning av hushållsmaskiner, effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle samt senast effektivitetskrav för kylanläggningar genomförts.

Bestämmelser om energimärkning

Bestämmelser om energimärkning gavs i rådets direktiv 92/75/EEG om märkning och standardiserad konsumentinformation som anger hushållsapparaters förbrukning av energi och andra resurser, nedan kallat *energimärkningsdirektivet*, samt genom direktiv för genomförande per apparatgrupp. Sådana har hittills getts för kyl- och frysapparater, tvättmaskiner, torktumlare och kombinerade tvättmaskiner/torktumlare. Energimärkningsdirektivet täcker olika former av användning av energi och andra väsentliga resurser. Direktivet gäller främst el- och gasdrivna apparater. Energimärkningsdirektivet ersätter det direktiv om frivilliga energimärkningar av hushållsapparater som tidigare var i kraft i gemenskapen. Den frivilliga energimärkningen, som det tidigare gjordes försök med inom Europeiska gemenskapen (EG), gav inte önskatresultat.

Syftet med energimärkningen är att påverka konsumenternas val när de skaffar hushållsapparater. Exakt, väsentlig och jämförbar information skall ges om den energiförbrukning som sammanhänger med användningen av apparaterna. På detta sätt försöker man få köparna att gynna apparater som förbrukar mindre energi. Märkningen påverkar indirekt också apparattillverkarna så att dessa fäster uppmärksamhet vid att minska energiförbrukningen. Till energimärkningen har också anslutits uppgifter om luftburet buller (direktivet om luftburet buller från hushållsapparater 86/594/EEG).

Energimärket fästs vid de hushållsapparater som är till salu och det visar apparatens energiförbrukning under den tid den används. På en hushållsapparat som säljs på ett

minutförsäljningsställe eller som annars bjuds ut åt konsumenterna och som har ställts till påseende skall ett energiförbrukningsmärke fästas klart och synligt.

I energimärkningsdirektivet ges varuleverantören, d.v.s. apparattillverkaren, dennes befullmäktigade representant inom gemenskapen eller den som släpper ut apparaten på gemenskapens marknad, ansvaret för energimärkningen samt för produktdeklarationen och tillgången på tekniskt informationsmaterial i anknnytning till denna. Varuleverantörerna skall ge minutförsäljarna allt nödvändigt informationsmaterial.

Energimärkningsdirektivet har trätt i kraft i Finland genom förordningen om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av hushållsmaskiner (772/1994) som gavs med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978). Förordningen gäller uppgifter som vid marknadsföringen av hushållsmaskiner skall lämnas om förbrukningen av energi och andra resurser samt om buller. Förordningen gäller endast nya produkter. Den gäller kylskåp, frysar och kombinationer av dessa, tvättmaskiner, torkapparater och kombinationer av dessa, diskmaskiner, ugnar, varmvattenberedare och varmvattenbehållare, ljuskällor samt luftkonditioneringsanläggningar. Handels- och industriministeriet meddelar särskilt närmare bestämmelser om märkningen av olika grupper av apparater. Den första författningen om en apparatgrupp gavs genom ett beslut av handels- och industriministeriet om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska kylskåp, frysar och kombinationer av dessa för hushållsbruk (828/1995). Beslutet trädde i kraft den 1 juni 1995. Dessutom har följande författningar getts: handels- och industriministeriets beslut om energimärkning av elektriska tvättmaskiner för hushållsbruk (202/1996, ändrat 546/1997), handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska torktumlare för hushållsbruk (203/1996) och handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk (895/1997).

I EU pågår ett projekt som gäller frivillig energimärkning av kontorsanordningar. Avsikten är att mellan Förenta Staterna, Japan och Europeiska gemenskapen nå en överenskommelse om ett enhetligt märkningsprogram.

Bestämmelser om energieffektivitet

Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar (även i kombination) för hushållsbruk, nedan *kyl- och frysapparatsdirektivet* gavs år 1996. Kraven skall tillämpas i medlemsstaterna från den 3 september 1999.

Inom gemenskapen står hushållens kyl- och frysapparater för en betydande del av hushållens elförbrukning. I Finland utgör kyl- och frysapparaternas andel av hushållsapparaternas elförbrukning ca 30 procent. Stora skillnader förekommer i elförbrukningen hos de modeller av kyl- och frysapparater med samma volym och egenskaper som finns på marknaden. I ingressen till kyl- och frysapparatsdirektivet konstateras att den ökande energieffektivitet som är en "naturlig" följd av påtryckningar från marknaden och produktionsprocessernas utveckling och som har uppskattats till ca två procent per år främjar strävandena att ta i bruk strängare standarder om energiförbrukning. I direktivets ingress konstateras också att de åtgärder som förbättrar energieffektiviteten och som har vidtagits i de nyaste modellerna av kyl- och frysapparater som står till buds inte höjer produktionskostnaderna oskäligt mycket, och de återbetalar sig inom några år eller t.o.m. snabbare i form av den el som kan sparas tack vare dem. Utöver detta minskar bl.a. koldioxidutsläppen.

Rådets direktiv 92/42/EEG om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle, nedan *effektivitetskravsdirektivet* gavs år 1992. Effektivitetskraven på pannor skall tillämpas i medlemsstaterna från ingången av 1998.

I kyl- och frysapparatsdirektivet och effektivitetskravsdirektivet ställs effektivitetskrav för apparater, med hjälp av vilka de apparater som har sämst energieffektivitet fås bort från marknaden och produktionen. Direktiven gäller endast nya apparater. De som tillverkar apparater, deras befullmäktigade representanter som är etablerade inom gemenskapen eller den person som svarar för att en apparat släpps ut på gemenskapens marknad skall försäkra sig om att varje apparat som har släppts ut på marknaden uppfyller kraven i direktivet.

Vilka verkningar energieffektivitetskraven har beror på hur stränga de är. De ovan nämnda direktiven är ett sätt att realisera

EG:s mål att spara energi och minska koldioxidutsläppen. Ett mål är att också främja EG:s inre marknad. De normer som gäller effektivitetskraven bör harmoniseras inom EG:s område, eftersom en dylik reglering i annat fall blir ett tekniskt handelshinder.

1.2. Den internationella utvecklingen och en översikt av lagstiftningen i utlandet

Obligatoriska krav om hushållsapparaters energieffektivitet är redan i bruk eller bereds som bäst i flera länder, t.ex. i Förenta Staterna, Kanada, Brasilien, Kina, Ungern och Ryssland.

I *Danmark* stiftades en lag om energieffektivitetsstandarder år 1994. Med stöd av lagen har dock inga separata beslut om anordningsgrupper meddelats, eftersom sådana bestämmelser ansågs utgöra ett tekniskt handelshinder inom gemenskapen. Syftet med den danska lagen om energieffektivitetsstandarder är att främja utvecklandet och bruket av energieffektiva anordningar. Med lagen eftersträvas en minskning av energiförbrukningen och nackdelarna för miljön. Tillämpningsområdet är vidsträckt, eftersom det inbegriper alla anordningar som förbrukar energi. Endast begagnade anordningar har inte tagits med i tillämpningsområdet. I första hand hör eldrivna anordningar till tillämpningsområdet, men också anordningar som använder andra energikällor har inbegripits i lagens tillämpningsområde. Den danska lagen gäller både hushållsapparater och anordningar inom handeln och industrin.

Effektivitetskravsdirektivet trädde i Danmark i kraft år 1994 genom byggnads- och bostadsstyrelsens föreskrifter (Bygge- og Boligstyrelsens bekendgørelse).

I *Sverige* har effektivitetskraven för pannor meddelats i byggnadsföreskrifterna, Boverkets författningssamling (BFS 1993:57, ändrad BFS 1995:17). I föreskrifterna förutsätts rent allmänt att värmepannor som eldas med flytande eller gasformiga bränslen skall konstrueras så att en god verkningsgrad uppnås för förbränningen. I Sverige var under sommaren 1997 en ändring av författningssamlingen aktuell, genom vilken avsikten är att effektivitetskravsdirektivet skall införas.

I *Holland*, liksom i Danmark, finns en lag som gäller energieffektivitet och som möjliggör meddelande av bestämmelser som gäller energimärkning och energieffektivitet

för anordningar. Av samma orsak som i Danmark har dock inga bestämmelser kunnat meddelas.

I *Förenta Staterna* grundar sig de nationella bestämmelserna om mätning och märkning av samt standarder om energieffektivitet rämst på fyra olika lagar: Energy Policy and Conservation Act från år 1975, National Energy Conservation Act från år 1978, National Appliance Energy Conservation Act från år 1987 samt Energy Policy Act från år 1992. Bestämmelser om energimärkning och effektivitet har beretts sedan 1970-talet, men t.ex. energieffektivitetsnormerna för hushållsapparater trädde i kraft först på 1990-talet. I Förenta Staterna pågår projekt för att skärpa normerna. Det har kunnat konstateras att industrin har anpassat sig snabbt och utan oskäliga kostnader till de nya kraven.

1.3. Bedömning av nuläget

Allmänt

I statsrådets principbeslut om genomförandet av energisparandet från december 1995 konstateras att energieffektivitetsnormer för hushållsapparater och fordon kommer att tas i bruk i enlighet med de principer om vilka skall överenskommas i EU. Enligt beslutet skall handels- och industri-, miljö- och trafikministeriet för sin del skall eftersträva att påverka att normerna tas i bruk så snabbt som möjligt och att kravnivån görs sträng.

Bestämmelser om energimärkning

I Finland trädde förordningen om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av hushållsmaskiner i kraft den 1 september 1994. Bestämmelserna utfärdades med stöd av konsumentskyddslagen. Kopplingen till konsumentskyddslagen berodde på att det var ändamålsenligast att övervaka de nya bestämmelserna på åtgärd av konsumentombudsmannen som övervakar marknadsföringen till konsumenterna. Avsikten var och är fortsättningsvis att det allmänna övervakar att energiförbrukningsmärkningen stämmer överens med bestämmelserna. Konsumentombudsmannen har en viktig ställning vid den marknadsrättsliga övervakningen av konsumtionsnyttigheter. Konsumentombudsmannen övervakar att energimärkningen är lagenlig när anordningar marknadsförs till

konsumenterna. Sedan energimärkningen trädde i kraft har ändringar gjorts i organiserandet av övervakningen av elanordningar. År 1995 grundades säkerhetsteknikcentralen, till vars uppgifter hör att övervaka elanordningars säkerhet.

Bestämmelser om energieffektivitet

I Finland finns ingen lagstiftning om energieffektivitetskrav för hushållsapparater och inte heller några författningar med stöd av vilka effektivitetskrav kunde ställas.

Enligt 1 § 3 mom. byggnadslagen (370/1958) ingår byggnadernas energihushållning i de grundläggande kraven (väsentliga krav) gällande byggnadsverk. Enligt 13 § byggnadslagen 557/1989 skall miljöministeriet meddela byggnadstekniska och motsvarande föreskrifter och anvisningar som kompletterar byggnadslagen och byggförfordningen och som publiceras i Finlands byggbestämmelsesamling. I fråga om värmesystem har föreskrifter och kompletterande anvisningar meddelats i del D3, "Byggnaders energihushållning, föreskrifter och anvisningar 1978", i Finlands byggbestämmelsesamling. Föreskrifterna gäller planering, byggande och underhåll av värmesystem. I föreskrifterna ingår inte några specificerade effektivitetskrav.

I fråga om energihushållning kan med stöd av 13 § byggnadslagen endast utfärdas krav som gäller en byggnad eller ett annat byggnadsverk. Om byggprodukters lämplighet bestäms i byggnadslagens 17 §. Byggprodukters lämplighet utreds genom myndighetstillsynen över byggande, genom typgodkännande eller genom ett förfarande enligt rådets direktiv 89/106/EEG, ändrat 93/68/EEG, om harmonisering av medlemsstaternas lagar, förordningar och administrativa bestämmelser rörande byggprodukter, nedan *byggproduktsdirektivet*. En CE-märkning enligt byggproduktsdirektivet grundar sig i huvudsak på harmoniserade standarder eller europeiskt tekniskt godkännande.

De bemyndiganden som ingår i gällande lag är inte tillräckliga för utfärdande av bestämmelser som gäller utsläppande på marknaden av byggprodukter. Effektivitetskravsdirektivet förutsätter emellertid att kraven tillämpas redan på de pannor och anordningar som släpps ut på marknaden och inte enbart på dem som tas i bruk. Pannor som uppfyller effektivitetskraven skall vara för-

sedda med CE-märkning som visar att pannan uppfyller gällande bestämmelser och därmed direktivet. CE-märkningen är obligatorisk på alla pannor som faller inom direktivets tillämpningsområde. För att effektivitetskrav i enlighet med direktivet och ett förfarande för bestyrkande av att pannor och anordningar uppfyller krav skall kunna uppställas som villkor för att pannor och anordningar skall få släppas ut på marknaden, förutsatts att bemyndiganden om detta anges i lag.

För att kyl- och frysapparatsdirektivet och effektivitetskravsdirektivet skall kunna träda i kraft i Finland krävs alltså att en ny lag stiftas. Det är möjligt att energieffektivitetskrav kommer att ställas också för andra anordningar. Därför är det motiverat att stifta lag med stöd av vilken bestämmelser kan utfärdas om energieffektiviteten hos anordningar som hör till olika anordningsgrupper.

2. Propositionens mål och de viktiga förslagen

2.1. Mål och medel

Allmänt

Det föreslås att en lag skall stiftas om anordningars energieffektivitet. Målet är att apparaternas energieffektivitet skall förbättras och därmed miljöbelastningen av apparaterna lindras. Syftet med den föreslagna lagen är att främja utvecklandet av miljöanpassad teknologi. Genom lagen och de bestämmelser som skall meddelas med stöd av den skall kyl- och frysapparatsdirektivet och effektivitetskravsdirektivet träda i kraft. Bestämmelser om energimärkning skall fogas till den lag som nu skall stiftas.

I lagförslaget skall det bestämmas bl.a. om anordningarnas överensstämmelse med kraven samt om certifiering och övervakning av överensstämmelsen.

Med stöd av lagen skall närmare bestämmelser per anordningsgrupp meddelas genom beslut av handels- och industriministeriet eller miljöministeriet. Anordningsleverantörerna skall se till att de anordningar som släppts ut på marknaden och de uppgifter som skall ges i energimärkningen av anordningarna uppfyller kraven i lagen.

För att övervakningen skall kunna ordnas så effektivt, förnuftigt och ekonomiskt som

möjligt föreslås det att den skall skötas av säkerhetsteknikcentralen, till vilken också övervakningen av energimärkningen skall överföras. Säkerhetsteknikcentralen har goda förutsättningar att övervaka energimärkningarna och effektivitetsnormerna. Konsumentombudsmannens behörighet skall bibehållas när det är fråga om marknadsföring av anordningar till konsumenterna, men den egentliga övervakningsuppgiften skall dock ankomma på säkerhetsteknikcentralen.

Eventuella alternativ till denna proposition

Det kan tänkas att anordningarnas energi-effektivitet kunde förbättras också med andra medel utöver energieffektivitetsnormer och energimärken, t.ex. genom frivilliga avtal med anordningstillverkarna, med ett miljömärke som beviljas de energieffektivaste anordningarna på marknaden samt med ekonomiskt stöd som inriktas på anskaffandet eller främjandet av försäljningen av energi-effektiva anordningar.

Verksamheten kan i princip bedrivas både på nationell nivå och på gemenskapsnivå. För närvarande utgör obligatoriska nationella åtgärder av detta slag tekniska handelshinder och de är följaktligen omöjliga att genomföra i praktiken. Allmänt taget kommer man till ett säkrare resultat genom att samtidigt använda flera åtgärder, t.ex. både normer, energieffektivitetsmärken och informering.

I fråga om den föreslagna lagen finns det inga alternativ. För att de obligatoriska effektivitetskrav som ställs i kyl- och frysapparatdirektivet och effektivitetskravsdirektivet skall kunna träda i kraft måste en lag stiftas.

2.2. De viktiga förslagen

Det föreslås att i denna lag skall bestämmas om anordningars energieffektivitet och energimärkning av dem. Med stöd av lagen skall handels- och industriministeriet eller miljöministeriet kunna meddela bestämmelser per anordningsgrupp och därvid beakta Europeiska gemenskapernas bestämmelser. Lagen skall gälla nya anordningar som släpps ut på marknaden och den skall också innehålla bestämmelser om energimärkning.

En anordningsleverantör skall vara skyldig att se till att anordningarna och de uppgifter som skall ges i energimärkningen av dem

uppfyller kraven i lagen.

Ävsikten är att säkerhetsteknikcentralen skall ges uppgifterna som tillsynsmyndighet. Säkerhetsteknikcentralens rätt att få upplysningar och tillträde till de ställen som är av betydelse med tanke på övervakningen skall vara omfattande för att det skall kunna säkerställas att tillsynsuppgiften lyckas. När säkerhetsteknikcentralen upptäcker verksamhet som strider mot bestämmelserna skall den i första hand kunna kräva ändringar i anordningen och energimärkningen. I andra hand skall säkerhetsteknikcentralen kunna förbjuda tillverkning och överlåtelse av en anordning som strider mot bestämmelserna.

Säkerhetsteknikcentralen skall kunna ålägga en anordnings finska tillverkare eller den importör som släpper ut anordningen på marknaden i Finland att ersätta de kostnader som förorsakats av att anordningen har provats och undersökts, om den eller de upplysningar som skall ges i energimärkningen av den inte uppfyller kraven enligt bestämmelserna.

Genom denna lag skall bestämmelserna om energimärkning i konsumentskyddslagen upphävas.

3. Verkningarna av propositionen

3.1. Ekonomiska och organisatoriska verkningar samt verkningar i fråga om personalen

Förslaget medför inga betydande ändringar i fråga om organiserandet av myndighetsfunktionerna. Tillsynen skall skötas av säkerhetsteknikcentralen som sedan tidigare sköter tillsynsuppgifter av samma slag. På centralen skall också tillsynen över energimärkningen överföras.

Totalt sett är de statsekonomiska verkningarna av förslaget inte betydande, eftersom sammanslagningen av övervakningen av anordningars säkerhet, energieffektivitet och energimärkning inte medför någon betydande ökning av behovet av resurser. Dessutom försöker man så effektivt som möjligt kanalisera kostnaderna av tillsynsåtgärderna till de näringsidkare som agerar i strid med bestämmelserna.

I det skede när lagen träder i kraft får myndigheterna i någon mån utgifter som sammanhänger med informerandet, vilket är naturligt när det gäller att göra de nya be-

stämmeleserna kända.

Övervakningen av anordningarnas energimärkning och energieffektivitet enligt den föreslagna lagen kan fogas till säkerhetsteknikcentralens verksamhet. Säkerhetsteknikcentralen övervakar i dagens läge el-, gas- och tryckanordningars säkerhet. Övervakningen av de nya bestämmelserna och besiktningen av anordningarna kan skötas parallellt med de gamla uppgifterna. Samtidigt som anordningarnas säkerhet kontrolleras kan man också kontrollera faktorer som sammanhänger med deras energieffektivitet och energimärkningen av dem. Om man på detta sätt årligen kan göra 400–700 nya övervakningsbesök, som sammanhänger med den föreslagna lagen, ökar säkerhetsteknikcentralens behov av personalresurser med en person. De årliga provningskostnaderna för de anordningar som skall provas uppgår till totalt ca 500 000 mark. Detta innebär i praktiken ca 100–150 provade anordningar årligen. Antalet anordningar som skall provas är i begynnelseskedet lägre, eftersom den obligatoriska energimärkningen ännu inte gäller alla anordningsgrupper som kommer att omfattas av märkningen och eftersom kraven i fråga om kylanläggningars energieffektivitet träder i kraft först år 1999. För de anordningars del om vilka har konstaterats att de strider mot bestämmelserna skall provningskostnaderna, enligt vad som föreslås, i allmänhet inte slutgiltigt betalas av staten, utan de skall kunna återkrävas av anordningens finska tillverkare eller den importör som släpper ut anordningen på den finska marknaden.

Övervakningen av energieffektiviteten och energimärkningarna skall kunna utövas också genom att dokumenttillsynen över elprodukternas säkerhet effektivteras och utvidgas. Detta betyder i praktiken att uppmärksamhet också skall fästas vid energimärkningen och energieffektivitetsaspekter i samband med dokumentövervakningen.

Om den ovan beskrivna modellen följs behöver säkerhetsteknikcentralen inte göra några betydande anskaffningar av inventarier, apparatur eller adb-programvaror. Eventuellt kan det behövas något mera lagerutrymme, men tilläggskostnaderna för dessa kommer att vara marginella. Följaktligen vore det ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel förnuftigt att ge tillsynsuppgifterna åt säkerhetsteknikcentralen.

Lagen kommer inte att ha någon betydan-

de effekt på den finska industrin eller det finska näringslivet. Energimärkning används redan i fråga om vissa hushållsapparater och användningen utsträcks småningom. Största delen av de produkter som för närvarande tillverkas i Finland befinner sig inom de gränser som kraven i kyl- och frysapparatsdirektivet ställer. Jämförande uppgifter finns att tillgå t.ex. från Förenta Staterna, där industrin snabbt har anpassat sig till kraven i de nya standarderna. Utan tvivel kommer den finska industrin att reagera på samma sätt i motsvarande situation.

Serietillverkning av pannor med hög verkningsgrad behöver inte nödvändigtvis kosta så mycket mera än tillverkningen av pannor med lägre verkningsgrad. Den tekniska nivån avgörs av hur hög verkningsgraden är. Kostnaderna för industrin ökas av de uppdrag, som skall beställas från besiktningssorganen, provningar och effektivare kvalitetskontroll. Å andra sidan öppnar upprättandet av gemenskapens inre marknad nya marknadssegment för finländsk industri och möjliggör större tillverkningsserier, vilket i sin tur sänker kostnaderna.

Den extra kostnad som eventuellt drabbar kunden i form av pristegringar vinnis tillbaka genom energiinbesparingar.

3.2. Verknings på miljön

Allmänt

Lagens direkta konsekvenser för miljön är en följd av att energiförbrukningen minskar. Den mest betydande miljökonsekvensen är att koldioxidutsläppen minskar.

Det är svårt att presentera några kalkylmässiga bedömningar av lagens eventuella konsekvenser för koldioxidutsläppen i Finland, eftersom det är frågan om en lag med ett vidsträckt tillämpningsområde. Med uppföljande undersökningar försöker man utreda vilken andel energimärkningarna och energieffektivitetskraven har i den inbesparade energin och de minskande miljöbelastningarna som är en följd av denna.

I ett enskilt land är miljökonsekvenserna av märkningarna av och kraven på energieffektivitet tämligen ringa. När effektivitetskraven ställs så att de omfattar hela EG börjar verkningarna av dem redan vara betydande. Resultaten uppkommer dock först på lång sikt, vilket beror på att anordningarna förnyas långsamt. Enligt en uppskattning

som kommissionen har gjort kan man med kyl- och frysapparatdirektivet påverka ener-

giförbrukningen så att den minskar och därigenom minska koldioxidutsläppen inom gemenskapen enligt följande:

	1995	2002	2010	2020
Kyl- och frysapparaternas totala elförbrukning TWh/a				
– utan standarder	108	107	104	100
– med standarder	108	93	73	60
Elinbesparing som erhållits med hjälp av standarder TWh/a	–	14	31	40
Minskning av CO ₂ -utsläpp, milj. t/a	–	6	14	17

I kalkylen har det antagits att effektivitetskraven gäller från 1.1.2000

För jämförelse skall kan det konstateras att år 1996 var totalförbrukningen av el i Finland ca 70 TWh. Hushållssektorns elförbrukning har ökat jämnt med undantag av år 1995, då förbrukningen sjönk något. År 1996 uppgick elförbrukningen för boendet till 10,6 TWh (inbegriper inte eluppvärmning), vilket utgjorde ca 15 procent av den totala elförbrukningen i Finland. Förbrukningen av hushållsel bedöms öka också i fortsättningen. Detta beror framför allt på att antalet enpersons- och tvåpersonershushåll och deras hushållsmaskinpark ökar. Ökningen i elförbrukningen kan stävjas med bättre energieffektivitet hos anordningarna.

Utöver direkta miljökonsekvenser har lagen också indirekta konsekvenser. Anordningstillverkarna blir tvungna att fästa mera uppmärksamhet än tidigare vid anordningarnas energiförbrukning. Detta kan på ett nytt sätt motivera till att utveckla och marknadsföra energieffektiva anordningar. Märkningarna av och standarderna om energieffektiviteten får också konsumenterna att vakna upp vad gäller energins betydelse som kostnads- och miljöfaktor. Konsumentverket kartlägger årligen med s.k. Opinio-utredningar konsumenternas uppfattningar om aktuella faktorer som påverkar deras ställning. I utredningarna har undersökts t.ex. hur konsumenterna får upplysningar om hushållsapparaternas energiförbrukning. I utredningen Opinio-96 ansåg konsumenterna att hållbarhet och garanti var de viktigaste faktorerna vid köp av kyl- och frysapparater. Drygt hälften av dem som besvarade enkäten lyfte fram tillgången på underhållstjän-

ster och anordningens energiförbrukning som synnerligen viktiga grunder vid valet av anordning. Vid en jämförelse av resultaten med dem från undersökningen ett år tidigare verkar det som om anordningens energiförbrukning har fått märkbart större betydelse. Energimärkningen har troligtvis påverkat konsumenterna så att de har ändrat sina attityder.

Med märkningar och effektivitetskrav som omfattar hela Europa kan man indirekt påverka energieffektiviteten också hos anordningar som tillverkas i andra länder, eftersom kraven gäller också de anordningar som kommer in på gemenskapens marknad utifrån. Dessa anordningar har ofta den lägsta energieffektiviteten på marknaden.

I fråga om pannor förverkligas propositionens miljöeffekter i den takt som gamla värmeanläggningar förnyas och pannor med högre verkningsgrad köps i stället för gamla pannor med lägre verkningsgrad. I motiveringen till kommissionens förslag till direktiv (KOM(90)368 slutligt) uppskattades att direktivets slutliga verkningar i fråga om minskad energiförbrukning på gemenskapsnivå (omfattar medlemsländerna 1990) skulle uppgå till 7,6–10,3 Mtoe/år. Finlands totala energiförbrukning är ca 32 Mtoe (miljoner ton oljeekvivalenter). Den genomsnittliga verkningsgraden hos de nya pannor som marknadsförs i Finland är redan på en relativt hög nivå, varför den förväntade inbesparingen av energi inte är så stor som i de övriga gemenskapsländerna i genomsnitt.

År 1996 såldes ca 16 800 oljebrännare i Finland och tillverkarna sålde ca 9 500 olje-

pannor eller kombipannor till partiaffärerna. Bostadsbyggnader försedda med egen oljeuppvärmning uppgår till sammanlagt ca 250 000 i vårt land.

Beaktandet av miljöpolitiska planer och målprogram

Följande beslut och avtal kan till sina principer anses gå i samma riktning som den föreslagna lagen:

Ett av målen i statsrådets principbeslutet om att genomföra energibesparing är att minska energins nackdelar för miljön genom att effektivisera energianvändningen. Särskilt av miljöskäl var det motiverat att inleda ett energisparprogram, eftersom energisparandet i betydande grad kan påverka t.ex. att ökningen av koldioxidutsläppen kan stävjas. I statsrådets energipolitiska redogörelse som gavs till riksdagen i juni 1997 skärptes sparprogrammet så att målet är att hejda ökningen i energiförbrukningen på 10–15 års sikt.

I Finland trädde Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring (FördrS 61/1994), som gäller begränsning av växthusgaserna, i kraft år 1994. EG ställde redan år 1990 som mål på gemenskapsnivå att koldioxidutsläppen fram till år 2000 skall frysas ned på den nivå de hade år 1990.

4. Beredningen av propositionen

Handels- och industriministeriet tillsatte i april 1996 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att i form av en regeringsproposition utarbeta ett förslag till en lag som gör det möjligt att ställa energieffektivitetskrav för hushållsapparater och eventuellt också andra anordningar. Arbetsgruppens uppdrag ändrades senare så att det breddades till att gälla också märkning av energieffektiviteten samt

angivande av förbrukningen av energi och andra resurser eller buller.

I arbetsgruppen fanns representanter för handels- och industriministeriet, säkerhetsteknikcentralen samt konsumentverket. Arbetsgruppen hörde under arbetets gång totalt sju sakkunniga. De sakkunniga representerade följande instanser: trafikministeriet, miljöministeriet, handels- och industriministeriet, konsumentombudsmannens byrå, Sähköja elektronikkateollisuusliitto ry, Elektronii-kan Tukkukauppiat ry samt Kodintekniikkaliitto ry. Arbetsgruppens betänkande gick på remiss till de viktigaste myndigheterna och organisationerna.

På miljöministeriet har en proposition med förslag till lag om effektivitetskrav för värmepannor beretts. Över propositionen begärdes utlåtanden av de viktigaste intressegrupperna. I handels- och industriministeriets utlåtande fästes uppmärksamhet vid att värmepannor också bör kunna omfattas av den föreslagna energieffektivitetslagen. Handels- och industriministeriet och miljöministeriet kom sinsemellan överens om att sammanslå lagförslagen till en lag.

5. Övriga omständigheter som har inverkat på propositionens innehåll

Genom ett beslut av handels- och industriministeriet, som skall utfärdas med stöd av den föreslagna lagen, skall kyl- och frysapparatsdirektivet träda i kraft. Effektivitetskraven skall tillämpas från den 3 september 1999.

Genom ett beslut av miljöministeriet, som skall utfärdas med stöd av den föreslagna lagen, skall effektivitetskravsdirektivet träda i kraft. Effektivitetskraven skall tillämpas i medlemsstaterna från ingången av 1998.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. I paragrafen bestäms om det allmänna syftet med lagen, vilket är att förbättra energieffektiviteten. Genom att förbättra energieffektiviteten eftersträvar man att sänka energiförbrukningen och därmed att minska koldioxidutsläppen. Den lag som skall föreslås baserar sig på de skyldigheter och mål som Europeiska gemenskaperna har ställt. En förbättring av energieffektiviteten har tidigare eftersträvats bl.a. genom rättsakter om energimärkning som gemenskapen har meddelat.

2 §. I paragrafen skall lagens tillämpningsområde definieras. Den lag som skall stiftas skall gälla anordningar som släpps ut på marknaden. Lagen skall kunna tillämpas på anordningar som använder alla slag av energikällor. Den föreslagna lagen skall också gälla märkning av förbrukningen av energi och andra resurser och meddelande av buller på anordningarna. Tillämpningen av denna lag skall omfatta normeringen av andra resurser och av buller endast om dessa faktorer har samband med energimärkningen och via den med energieffektiviteten.

Genom lagen och de bestämmelser som skall meddelas med stöd av den skall kyl- och frysapparatsdirektivet och effektivitetskravsdirektivet träda i kraft.

Målet är att med stöd av lagen också skall kunna meddelas andra bestämmelser än sådana som gäller hushållsapparater och pannor som används för uppvärmning av byggnader, bl.a. de anordningar som är avsedda att användas i butik är det skäl att inbegripa i normeringen. Lagens tillämpningsområde skall vara så täckande att, när nya anordningsgrupper tas med inom ramen för de effektivitetsnormer och märkningsbestämmelser om vilka har beslutats inom EG, vi i vår nationella lagstiftning inte längre behöver stifta en ny lag, utan närmare bestämmelser i fråga om olika anordningsgrupper kan meddelas genom beslut av handels- och industriministeriet eller miljöministeriet. Tillämpningsområdets omfattning är det än-

damålsenligt att avgränsa till de anordningsgrupper som Europeiska gemenskapen har förutsatt. Det är förnuftigt att Finland framskrider i enlighet med de mål som EG har ställt i fråga om energieffektivitetskraven och energimärkningarna. Om vi snabbare och i mera omfattande grad tillägnar oss bestämmelserna leder detta till tekniska handelshinder.

Enligt paragrafens 2 mom. skall lagen inte tillämpas på sådana anordningar om vilkas energieffektivitet, märkningen av den eller meddelande av förbrukningen av energi och andra resurser eller av buller bestäms i en annan lag eller i bestämmelser som meddelats med stöd av en annan lag. Genom denna uttryckliga avgränsning eftersträvas att t.ex. fordon inte skall omfattas av lagens tillämpningsområde. I EG är rättsakter om en sänkning av fordons bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp aktuella. Det är ändamålsenligast att effektivitetsnormerna för fordon inbegrips i fordonslagstiftningen.

3 §. I paragrafen skall ingå definitioner på vissa centrala termer som används i lagen.

Med *anordning* avses en separat och självständigt fungerande teknisk helhet. Anordningens storlek inverkar inte på tillämpningen av lagen. Till exempel kylanläggningar kan vara mycket stora och ändå hör de till lagens tillämpningsområde.

Med *energieffektivitet* skall avses en anordnings direkta energiförbrukningsegenskaper som även kan uttryckas som anordningens verkningsgrad. Energieffektiviteten skall inte gälla indirekt energiförbrukning. Med andra ord ingår den energi som används vid tillverkningen inte i den energieffektivitet som avses i lagen.

Med *besiktningsorgan* avses ett av ministeriet godkänt och till kommissionen anmält organ vars behörighet har utretts t.ex. i ett utlåtande från Mätteknikcentralen.

CE-märkning avser märkning om vilken bestäms i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994). En förutsättning för att märket skall få användas är att anordningen uppfyller kraven i direktiven.

Med *utsläppande på marknaden* avses att en ny anordning släpps ut till försäljning eller omsättning på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Lagen skall inte tillämpas på anordningar som förs ut ur Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Denna definition motsvarar definitionen enligt direktiven.

Med *andra resurser* avses vatten, kemikalier och andra eventuella substanser som anordningen förbrukar vid sedvanlig användning.

Med *ministerium* avses handels- och industriministeriet eller miljöministeriet.

Med *tillsynsmyndighet* avses säkerhetsteknikcentralen.

Anordningsleverantör definieras i ordets vida bemärkelse så att begreppet omfattar anordningens tillverkare, dennes befullmäktigade representant eller en importör som släpper ut anordningen på marknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Denna definition motsvarar definitionen enligt direktiven.

2 kap. **Anordningarnas överensstämmelse och certifiering av den samt besiktningsorgan**

4 §. Till handels- och industriministeriet och miljöministeriet skall delegeras befogenheten att meddela närmare bestämmelser om energieffektivitets- och energimärkningskraven för anordningar samt om de förfaranden som skall användas för att påvisa deras överensstämmelse med kraven. Dessa närmare bestämmelser skall till sitt innehåll i enlighet med varje direktiv huvudsakligen vara tekniska krav, t.ex. krav per anordning som skall ställas i fråga om energieffektiviteten eller verkningsgraden, bestämmelser om innehållet i energimärkningen, utarbetandet och förvarandet av informationsmaterial och olika standarder samt förfaranden för påvisande av överensstämmelse som tillverkaren och besiktningsorganen utför. Direktiven skall därmed träda i kraft flexibelt.

Enligt paragrafens 2 mom. skall handels- och industriministeriet eller miljöministeriet besluta hur CE-märkningen skall användas när anordningar som uppfyller energieffektivitetskraven släpps ut på marknaden. Genom bestämmelser av handels- och industriministeriet eller miljöministeriet skall direktivens bestämmelser om CE-märkning träda i

kraft i Finland. Avsikten med CE-märkningen är att påvisa att en anordning uppfyller alla krav i direktiven som gäller den. En anordning förses med ett CE-märke antingen av tillverkaren eller dennes representant som är etablerad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Märkningen görs på anordningen, dess förpackning eller märkplåt eller vid behov i en handling, anmälan eller anvisningar som följer med anordningen. En anordning som är utrustad med märkning kan också vara tillverkad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I Finland gäller en lag om att vissa produkter skall förses med CE-märkning.

5 §. Anordningar som skall släppas ut på marknaden och uppgifterna i energimärkningen av dem skall uppfylla kraven i lagen och de som har ställts med stöd av den. Anordningsleverantörerna skall ha på sitt ansvar att sörja för att anordningar som har släppts ut på marknaden och energimärkningen av dem uppfyller kraven i lagen. Anordningsleverantörerna skall alltså ansvara för att anordningarna uppfyller uppställda energieffektivitetskrav, att de uppgifter som har getts i energimärkningen stämmer och att märkningarna har gjorts enligt bestämmelserna.

Enligt paragrafens 2 mom. skall, när anordningar saluförs eller annars överläts mot vederlag, säljaren eller överlåtaren kunna påvisa att anordningarna och energimärkningarna av dem uppfyller kraven. Säljaren eller t.ex. en näringsidkare som hyr ut anordningar med leasing-avtal skall kunna påvisa att anordningarna har märkningar som påvisar överensstämmelse och/eller märkningar som visa förbrukningen av energi och andra resurser. Bestämmelsen skall också tillämpas på anordningar som exporteras, när EG:s rättsakter förutsätter detta.

6 §. Besiktningsorganen skall på ansökan godkännas av handels- och industriministeriet eller miljöministeriet. Besiktningsorganen skall uppfylla de krav som har ställts genom förordning. I fråga om dessa krav är avsikten att de principer som följs i Europeiska gemenskapen skall tillämpas. Handels- och industriministeriet och miljöministeriet skall vara skyldiga att övervaka verksamheten i de organ som de har godkänt. Om ett besiktningsorgan inte längre uppfyller de krav som ställts, skall ministeriet återkalla sitt godkännande.

I kyl- och frysapparatsdirektivet ingår

inget förfarande enligt vilket besiktningsorganen skall certifiera överensställelsen med kraven. I effektivitetskravsdirektivet skall överensställelsen certifieras genom en försäkran om EG-överensstämmelse som har getts på åtgärd av tillverkaren och besiktningsorganet samt genom förfaranden för certifiering av överensställelsen. I lagen skall det finnas beredskap inför den möjligheten att olika slag av besiktningsförfaranden som utförs av besiktningsorganen kommer att förutsättas i nya direktiv och att särskilda krav kommer att ställas för besiktningsorganen. Härvid skall kraven ges med stöd av den lag som nu föreslås.

3 kap. Tillsyn

7 §. Uppgifterna som tillsynsmyndighet skall ges säkerhetsteknikcentralen. Centralen har enligt de nuvarande bestämmelserna behörighet för uppgiften. Enligt 1 § lagen om säkerhetsteknikcentralen (1071/1995) har den till uppgift att övervaka teknisk säkerhet och pålitlighet för förhindrande av person-, egendoms- och miljöskador samt att övervaka att produkter stämmer överens med kraven på det sätt som stadgas eller bestäms särskilt om detta.

Den tillsyn som gäller energimärkningen har hittills ankommit på konsumentombudsmannen. För att tillsynen skall kunna säkerställas är det ändamålsenligt att ge säkerhetsteknikcentralen i uppgift att sköta den tekniska övervakning som gäller anordningarna. Säkerhetsteknikcentralen svarar i dagens läge bl.a. för övervakningen av el-, gas- och tryckanordningars säkerhet. En väsentlig del av övervakningen av att lagen följs utgör kontrollbesök hos verksamhetsledaren. Vid marknadsföringen av anordningar till konsumenterna skall det fortsättningsvis vara möjligt att ingripa i vilseledande marknadsföring också med stöd av konsumentskyddslagen.

8 §. Säkerhetsteknikcentralen skall ha rätt att av anordningsleverantören samt av besiktningsorganen få de uppgifter om anordningarna och tillverkningen av dem som behövs för övervakningen av att lagen och de bestämmelser som meddelats med stöd av den följs. Rätten att få uppgifter skall vara tillräckligt omfattande för att säkerhetsteknikcentralen skall ha reella möjligheter att sköta sin uppgift. Det tekniska informations-

materialet innehåller ofta information som är företagshemligheter och som minutförsäljarna eller partiförsäljaren inte har kännedom om. De uppgifter som behövs kan vara t.ex. tekniskt informationsmaterial om energieffektiviteten och energimärkningen, bokföringsuppgifter och lageruppgifter. Tillsynen över anordningarnas energieffektivitet grundar sig långt på uppgifter och anmälningar som de övervakade har levererat samt på granskning av dessas riktighet genom stickprov.

9 §. Säkerhetsteknikcentralen skall för genomförandet av övervakningen garanteras tillträde till de ställen som är centrala med tanke på övervakningen. Om en näringsidkare förhindrar tillträdet skall han enligt 15 § kunna dömas till böter men tillsynsmyndigheten skall inte kunna t.ex. utföra husrannsakan enligt tvångsmedelslagen (450/1987) eller ställa vite.

10 §. För säkerställande av att marknadsövervakningen av anordningarna är effektiv skall säkerhetsteknikcentralen ha möjlighet att till gängse pris få provexemplar av anordningarna när detta är nödvändigt för övervakningen. Med gängse pris avses det pris som en kontantkund betalar en näringsidkare för anordningen. Det gängse priset varierar enligt det om en anordning som skall provas köps t.ex. av en handelsman i partiledet eller en minutförsäljare.

Enligt paragrafens 2 mom. kan säkerhetsteknikcentralen uppbära anskaffningspriset för en anordning av den näringsidkare som centralen har köpt anordningen av, om den inte uppfyller kraven enligt lagen eller de bestämmelser som har meddelats med stöd av den. Säkerhetsteknikcentralen skall också kunna ålägga anordningens finska tillverkare eller en sådan importör som släpper ut anordningen på den finska marknaden att ersätta kostnaderna för provningen och undersökningen. Det är orimligt att ställa andra parter, t.ex. minutförsäljaren, till svars för dessa kostnader. Om ett fel i en anordning är ringa skall anordningens anskaffningspris eller provnings- och undersökningskostnader inte kunna uppbäras på ovan nämnt sätt.

11 §. Det skall vara anordningsleverantörens skyldighet att sörja för att tekniskt informationsmaterial utarbetas om anordningarna. I typiska fall är det tekniska informationsmaterialet sådan information som det ankommer på anordningsleverantören att utarbeta.

Handels- och industriministeriet eller mil-

jöministeriet skall meddela närmare bestämmelser om anordningsleverantörens skyldighet att bevara de uppgifter som nämns i 1 mom. Detta gäller t.ex. hur länge uppgifterna skall bevaras.

12 §. I paragrafen skall räknas upp vilka tillsynsmetoder säkerhetsteknikcentralen har i en situation som strider mot lagen eller bestämmelserna. Säkerhetsteknikcentralen skall ha rätt att kräva att sådana ändringar görs i en anordning och energimärkning att anordningen och energimärkningen uppfyller kraven enligt lagen och enligt de bestämmelser som har meddelats med stöd av den. Om säkerhetsteknikcentralen inte anser att den förstnämnda tillsynsmetoden är en tillräcklig åtgärd eller om den inte ger önskat resultat, kan säkerhetsteknikcentralen förbjuda tillverkning, saluhållande, försäljning och annan överlåtelse av anordningen. Förbudet skall gälla tills anordningen och/eller energimärkningen uppfyller de krav som ställs i lagen och i de bestämmelser som meddelats med stöd av den.

13 §. För att säkerhetsteknikcentralens tillsynsmetoder i anslutning till lagstridig verksamhet skall vara tillräckligt effektiva skall i paragrafen ges en möjlighet att ställa vite för att förstärka förbudet. Med denna åtgärd har man velat effektivisera verkan av säkerhetsteknikcentralens förbud.

4 kap. Sökande av ändring samt rättelse

14 §. I administrativa beslut av handels- och industriministeriet, miljöministeriet och säkerhetsteknikcentralen skall ändring sökas i enlighet med vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). När ansökan om ändring har gjorts kan besvärsmyndigheten enligt förvaltningsprocesslagen förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten skall avbrytas eller föreskriva något annat som gäller verkställigheten.

I paragrafens 2 mom. skall besiktningsorganet ges skyldighet att för sökanden motivera varför en typcertifiering har förvägrats. Sökanden kan på nytt tillställa besiktningsorganet sin ansökan för behandling. Ministeriet skall besluta om det rättelseförfarande som skall användas, när det godkänner besiktningsorganet. Efter förnyad behandling skall besiktningsorganets beslut inte kunna överklagas.

5 kap. Särskilda bestämmelser

15 §. I paragrafen skall bestämmas att verksamhet som strider mot vissa paragrafer i den föreslagna lagen skall straffas. Verksamhet i strid med bestämmelserna i 5 § skall leda till att straffbestämmelsen tillämpas. Även brott mot bestämmelser i 9 § och försummelse av de bestämmelser som gäller utarbetande och bevarande av information enligt 11 § skall leda till straffpåföljd. Även på brott mot de krav som har ställts med stöd av 12 § och som gäller ändring och förbud kan straff följa. Maximistraffet skall vara böter, om inte ett strängare straff bestäms för gärningen i någon annan lag.

Enligt paragrafens 2 mom. skall den som bryter mot ett förbud som har fastställts med stöd av lagen och förstärkts med vite inte för samma gärning kunna dömas till straff med stöd av 1 mom. i nämnda paragraf.

16 §. I paragrafen skall bestämmas om sekretessplikt. Uppgifter som erhållits vid skötseln av uppgifter enligt lagen får inte utan partens samtycke röjas för utomstående eller användas för egen vinning.

I paragrafens 2mom. skall tillsynsmyndigheterna och besiktningsorganen ges tillstånd att få ge uppgifter som är nödvändiga för internationellt samarbete till parter som deltar i det internationella samarbetet. Detta är nödvändigt t.ex. med tanke på samverkan mellan direktivliga besiktningsorgan och för att uppgifter som kommissionen eventuellt begär skall kunna sändas.

I paragrafens 3 mom. skall också besvärsmyndigheterna ges rätt att få konfidentiella uppgifter.

17 §. I paragrafen skall det bestämmas om straff för brott mot sekretessplikten. Straffet skall utdömas enligt bestämmelserna i strafflagen (39/1889).

18 §. I paragrafen skall ges en fullmakt att vid behov genom förordning meddela närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen. Fullmakten att ge en förordning är ändamålsenlig för att de nya direktiv som avses träda i kraft med stöd av lagen effektivt skall kunna införlivas med lagstiftningen.

6 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

19 §. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1998. Genom lagen upphävs bestämmel-

serna om energimärkning i 2 kap. 13 § konsumentskyddslagen (759/1994). Samtidigt skall förordningen om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av hushållsmaskiner, som har getts med stöd av konsumentskyddslagen, upphävas. De bestämmelser som gäller energimärkning skall överföras till den nya lagen. Vid marknadsföringen av anordningar till konsumenterna skall det fortfarande vara möjligt att bedöma situationen utgående från de bestämmelser i konsumentskyddslagen som gäller marknadsföring.

Med stöd av paragrafens 3 mom. skall miljöministeriet kunna meddela närmare föreskrifter om pannors verkningsgrad i Finlands byggbestämmelsesamling samt godkänna och till kommissionen anmäla besiktningorgan enligt effektivitetskravdirektivet innan lagen träder i kraft. Detta är nödvändigt för att ett system enligt direktivet skall kunna införas och besiktningstjänster åstadkommas.

20 §. Handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska kylskåp, frysar och kombinationer av dessa för hushållsbruk, handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska tvättmaskiner för hushållsbruk, handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska torktumlare för hushållsbruk och handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk, vilka har meddelats med stöd av förordningen om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av hushållsmaskiner, förblir i kraft. På de uppgifter som skall lämnas vid energimärkningen av de apparater som avses i de nämnda besluten och på tillsynen över att bestämmelserna i besluten följs skall be-

stämmelserna i lagens 3–18 § tillämpas. Genom besluten har krav som gäller anordningsgrupper som är förenliga med kommissionens direktiv 94/2/EG om genomförande av rådets direktiv 92/75/EG vad gäller märkning som anger energiförbrukning hos elektriska kylskåp och frysar (även i kombination) för hushållsbruk, kommissionens direktiv 95/12/EG om genomförande av rådets direktiv nr 92/75/EEG om energimärkning av tvättmaskiner, kommissionens direktiv 95/13/EG om genomförande av rådets direktiv nr 92/75/EEG om energimärkning av elektriska torktumlare och kommissionens direktiv 96/60/EG om genomförande av rådets direktiv nr 92/75 EEG om energimärkning av elektriska kombinerade tvättmaskiner/torktumlare trätt i kraft.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att i en förordning som skall ges med stöd av lagen skall bestämmas om de krav som skall ställas på de besiktningorgan som avses i 6 §. Beslut av handels- och industriministeriet och miljöministeriet bereds om energieffektivitetskrav för och energimärkningar av anordningar samt om de förfaranden som skall användas för att påvisa anordningarnas överensstämmelse.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1998. Lagen skall träda i kraft i brådskande ordning, eftersom effektivitetskravdirektivet, som skall tillämpas från den 1 januari 1998, skall träda i kraft genom denna lag och de bestämmelser som skall utfärdas med stöd av den.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om anordningars energieffektivitet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syftet med denna lag är att förbättra energieffektiviteten hos anordningar.

2 §

Denna lag tillämpas på sådana anordningar som skall släppas ut på marknaden och om vilka Europeiska gemenskapen förutsätter att medlemsstaterna skall utfärda bestämmelser om deras energieffektivitet, om märkningen av den eller om angivande av förbrukningen av energi och andra resurser eller om angivande av buller.

Denna lag tillämpas inte på sådana anordningar om vilkas energieffektivitet, märkningen av den eller om angivande av förbrukningen av energi och andra resurser eller om angivande av buller bestäms i en annan lag eller i bestämmelser som har meddelats med stöd av en annan lag.

3 §

I denna lag avses med

- 1) *anordning* en särskild, självständigt fungerande, teknisk helhet,
- 2) *energieffektivitet* anordningens direkta energiförbrukningsegenskaper,
- 3) *besiktningsorgan* ett organ som har konstaterats behörigt och som ministeriet har godkänt och som har godkänts att utföra de uppgifter som enligt denna lag och de bestämmelser som har meddelats med stöd av den ankommer på ett besiktningsorgan,
- 4) *CE-märkning* märkning om vilken bestäms i lagen om att vissa produkter skall

föreses med CE-märkning (1376/1994),

5) *utsläppande på marknaden* utsläppande av en ny anordning för försäljning eller omsättning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6) *andra resurser* vatten, kemikalier eller andra eventuella substanser som anordningen förbrukar vid sedvanlig användning,

7) *ministerium* behörigt ministerium som avses i reglementet för statsrådet (1522/1995),

8) *tillsynsmyndighet* säkerhetsteknikcentralen samt

9) *anordningsleverantör* anordningens tillverkare, dennes befullmäktigade representant eller importör som släpper ut anordningen på marknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap.

Anordningars överensstämmelse och certifiering av den samt besiktningsorgan

4 §

Ministeriet meddelar bestämmelser om

- 1) energieffektivitetskraven för anordningar,
  - 2) hur energiförbrukningen och förbrukningen av andra resurser samt buller skall anges vid marknadsföringen av anordningar,
  - 3) de uppgifter om förbrukningen av energi och andra resurser samt om buller vilka skall fogas till anordningarna samt
  - 4) de förfaranden som skall användas för påvisande av överensstämmelse.
- Ministeriet beslutar om hur CE-märkning-

en skall användas när anordningar som uppfyller energieffektivitetskraven släpps ut på marknaden.

5 §

De anordningar som skall släppas ut på marknaden och de uppgifter som ges i energimärkningen av dem skall uppfylla de krav som har ställts i denna lag och med stöd av den. Anordningsleverantörerna skall sörja för att varje anordning som har släppts ut på marknaden och de uppgifter som skall ges i energimärkningen av den uppfyller de krav som har ställts i denna lag och med stöd av den.

Den som i Finland håller till salu eller annars mot vederlag överlåter anordningar till någon annan skall kunna påvisa att de samt energimärkningen av dem uppfyller kraven enligt denna lag och de bestämmelser som meddelats med stöd av den. Detsamma gäller den som för ut anordningar ur landet, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter.

6 §

Ministeriet godkänner och återkallar godkännandet av besiktningsorganen. Organen skall uppfylla de krav som bestäms genom förordning. Ministeriet övervakar organens verksamhet och försäkras sig med jämna mellanrum om att kraven uppfylls.

3 kap.

Tillsyn

7 §

Tillsynsmyndigheten svarar för tillsynen enligt denna lag.

Utan hinder av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den övervakas marknadsföringens laglighet med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978) när anordningar marknadsförs till konsumenterna.

8 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att av en anordningsleverantör och av den som mot vederlag överlåter anordningar till någon annan samt av besiktningsorganet få de upplysningar om anordningarna och tillverkningen av dem som behövs för övervakningen av att denna lag och de bestämmelser som har meddelats med stöd av den följs.

9 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till en anordnings tillverknings-, lagrings- och försäljningsställe för övervakningen av att denna lag och de bestämmelser som har meddelats med stöd av den följs.

10 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att till gängse pris som provexemplar få ett nödvändigt antal anordningar som hålls till salu, om detta är nödvändigt för övervakningen av att denna lag eller de bestämmelser som meddelats med stöd av den följs.

Om en anordning eller de uppgifter som skall ges i energimärkningen av den inte uppfyller kraven enligt denna lag eller de bestämmelser som har meddelats med stöd av den, och bristen inte är ringa, har tillsynsmyndigheten rätt att

- 1) uppbära anordningens anskaffningspris av den näringsidkare av vilken myndigheten har köpt anordningen samt att
- 2) uppbära kostnaderna för provning och undersökning av anordningen av dess finska tillverkare eller av den importör som släpper ut anordningen på den finska marknaden.

11 §

En anordningsleverantör skall, i enlighet med vad ministeriet bestämmer, utarbeta sådant tekniskt informationsmaterial om anordningen med vilket det kan bedömas hur väl uppgifterna om energieffektiviteten och energimärkningen stämmer.

Ministeriet meddelar närmare bestämmelser om anordningsleverantörens skyldighet att bevara de uppgifter som nämns i 1 mom.

12 §

Vid brott mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, har tillsynsmyndigheten rätt att

- 1) kräva att sådana ändringar görs i anordningen och i energimärkningen av anordningen och energimärkningen uppfyller kraven enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt att
- 2) förbjuda tillverkning, saluhållande, försäljning och annan överlåtelse av en anordning som strider mot bestämmelserna.

13 §

Tillsynsmyndigheten kan förena ett förbud

enligt denna lag med vite. Om vite gäller vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

4 kap.

Sökande av ändring samt rättelse

14 §

I ett administrativt beslut som ministeriet och tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag eller bestämmelser som har meddelats med stöd av den kan ändring sökas i enlighet med vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ett besiktningsorgan avslår en typcertifiering som är avsedd att påvisa överensstämmelse, skall beslutet motiveras. På yrkan av sökanden skall beslutet utan dröjsmål tillställas besiktningsorganet för ny behandling i ett rättelseförfarande i enlighet med vad ministeriet beslutar närmare.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §

Den som bryter mot bestämmelserna i 5 § eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 § eller i strid med 9 § hindrar tillsynsmyndigheten att få tillträde till en anordnings tillverknings-, lagrings- och försäljningsställen eller åsidosätter skyldigheten enligt 10 § 1 mom. att ge provexemplar eller skyldigheten enligt 11 § att utarbeta informationsmaterial, skall *för brott mot bestämmelserna i lagen om anordningars energieffektivitet* dömas till böter om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag.

Den som bryter mot ett förbud som har utfärdats med stöd av denna lag och förenats med vite behöver inte dömas till straff för samma gärning.

16 §

Den som vid skötseln av uppgifter enligt denna lag har fått kännedom om någons ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemligheter eller personliga förhållanden, får inte röja på detta sätt erhållna uppgifter för utomstående och inte heller utnyttja dem för egen vinning utan samtycke av den som saken gäller.

Tillsynsmyndigheterna och besiktningsorganen har rätt att utan hinder av sekretessplikten ge de organ som utövar sådan besiktningsverksamhet som avses i denna lag, internationella organisationer och stater som deltar i internationellt samarbete upplysningar som är nödvändiga med tanke på det internationella samarbetet.

Vad som bestäms i 1 mom. hindrar inte att upplysningar ges till besvärmyndigheterna.

17 §

Till straff för brott mot sekretessplikten enligt 16 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

18 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

6 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

19 §

Denna lag träder i kraft den 1998.

Genom denna lag upphävs 2 kap. 13 § konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978), sådant detta lagrum lyder i lag 759/1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas och de besiktningsorgan som avses i lagen får godkännas innan den träder i kraft.

20 §

Handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av elektriska kylskåp, frysar och kombinationer av dessa för hushållsbruk (828/1995), handels- och industriministeriets beslut om energimärkning av elektriska tvättmaskiner för hushållsbruk (202/1996, ändrat 546/1997), handels- och industriministeriets beslut om energimärkning av elektriska torktumlare (203/1996) och handels- och industriministeriets beslut om uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk (895/1997), vilka har utfärdats med stöd av den förordning som avses i 2 kap. 13 § konsumentskyddslagen, förblir

dock i kraft. Bestämmelserna i 3–18 § tillämpas på de uppgifter som skall ges i energimärkningen av de apparater som avses i nämnda beslut och på tillsynen över att bestämmelserna i besluten följs.

Helsingfors den 7 november 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Handels- och industriminister *Antti Kalliomäki*

